

I

(Rezoliucijos, rekomendacijos ir nuomonės)

NUOMONĖS

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETAS

511-OJI EESRK PLENARINĖ SESIJA, ĮVYKUSI 2015 M. SPALIO 6, 7–8 D.

**Ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl Tęstinio profesinio rengimo ir mokymo
kaimo vietovėse**

(nuomonė savo iniciatyva)

(2016/C 032/01)

Pagrindinis pranešėjas: Brendan BURNS

Bendrapranešėjis: Pavel TRANTINA

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas, vadovaudamasis Darbo tvarkos taisyklių 29 straipsnio 2 dalimi, 2014 m. liepos 10 d. nusprendė parengti nuomonę savo iniciatyva dėl

Tęstinio profesinio rengimo ir mokymo kaimo vietovėse.

(nuomonė savo iniciatyva)

Žemės ūkio, kaimo plėtros ir aplinkos skyrius, kuris buvo atsakingas už Komiteto parengiamąjį darbą šiuo klausimu, 2015 m. liepos 13 d. priėmė savo nuomonę.

Atsižvelgdama į naują Komiteto narių sudėtį, plenarinė asamblėja nusprendė šią nuomonę svarstyti spalio mėn. plenarinėje sesijoje ir pagal Darbo tvarkos taisyklių 20 straipsnį Brendan Burns paskyrė pagrindiniu pranešėju, o Pavel Trantina – bendrapranešėju.

511-ojoje plenarinėje sesijoje, įvykusioje 2015 m. spalio 6–8 d. (spalio 8 d. posėdis), Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas priėmė šią nuomonę 139 nariams balsavus už, 1 – prieš ir 5 susilaikius.

1. Rekomendacijos

1.1. Pripažindamas, kad ES neturi tiesioginių įgaliojimų švietimo arba profesinio mokymo srityse, o švietimo sistemos valstybėse narėse labai skiriasi, EESRK norėtų atkreipti dėmesį į bendrą Europos problemą, susijusią su tęstinio profesinio rengimo ir mokymo paslaugų teikimu kaimo ir atokiose Europos vietovėse, kurią reikia spręsti Europos, nacionaliniu ir regionų lygmeniu.

1.2. Reikia naujos visai Europai skirtos darbotvarkės, kuri skatintų Europos institucijas ir nacionalines Vyriausybes kartu su įmonėmis, profesinėmis sąjungomis ir kitomis pilietinės visuomenės organizacijomis gerinti bendradarbiavimą, kad būtų galima užtikrinti besimokančių darbuotojų ir darbdavių prieigą prie tęstinio profesinio rengimo ir mokymo. Tai turėtų vykti arti darbo vietos ir su darbu suderinamoje aplinkoje. Kompetentingos institucijos turėtų remti bei skatinti šį bendradarbiavimą ir užtikrinti, kad jis būtų tinkamai finansuojamas.

1.3. Visuomenė ir valdžios institucijos turi pripažinti, kad labai mažos ir mažosios įmonės nėra smulkesnės didelių bendrovių versijos. Ši nuostata nepasitvirtino ir yra viena iš pagrindinių priežasčių, kodėl švietimo ir užimtumo srityje neatitinka gebėjimų paklausa ir pasiūla.

1.4. Būtina parengti naujas tęstinio profesinio rengimo formas ir profesines kvalifikacijas labai mažoms ir mažosioms įmonėms remiantis empiriniais duomenimis apie užduotis, kurios iš tiesų atliekamos šiose įmonėse.

1.5. Kaimo vietovių įmonėms mokymas turi būti organizuojamas vietoje pasinaudojant IRT ir kitomis plačiajuosčiu ryšiu teikiamomis priemonėmis. Norint to pasiekti visuotinė prieiga prie itin spartaus mobiliojo ryšio ir antžeminio plačiajuosčio ryšio kaimo ir atokiose vietovėse turėtų būti priskiriama būtina infrastruktūra. Todėl ES konkurencijos teisės aktai neturėtų stabdyti nacionalinių ar regioninių valdžios institucijų vykdomo spartaus plačiajuosčio ryšio vystymo kaimo vietovėse.

1.6. Nacionalinės ir vietos valdžios institucijos turi pripažinti, kad investicijos į labai mažas, šeimos ir mažąsias įmones kaimo ir atokiose vietovėse yra gera ilgalaikė investicija, kuri padės sustabdyti migraciją, sumažins spaudimą miestų ir miestelių paslaugų sektoriui, atkurs ekonomikos tvarumą vietos bendruomenėse ir padės išsaugoti kaimo aplinką.

1.7. Nacionalinių (regioninių) Vyriausybių ilgalaikė finansinė parama vietos grupėms padės koordinuoti vietos poreikių nustatymo ir patenkinimo procesą. Tokia parama taip pat padės įtraukti bendruomenes į tiesioginę migracijos problemų sprendimą, o finansinė parama iš struktūrinių fondų, ypač iš Europos socialinio fondo, turėtų sudaryti sąlygas teikti tokį tęstinį profesinį mokymą, kuris atitiktų susijusių subjektų poreikius.

2. Bendra informacija

2.1. Šios nuomonės tikslas yra pabrėžti poreikį sukurti geresnę tęstinio profesinio rengimo ir mokymo bei nuolatinio profesinio tobulėjimo sistemą kaimo, kalnų vietovėse ir salose.

2.2. Pasak Europos profesinio mokymo plėtros centro (CEDEFOP)⁽¹⁾, tęstinis profesinis rengimas ir mokymas tai *mokymasis ar išsilavinimas, įgyjamas po pradinio mokymosi ir išsilavinimo, arba pradėjus profesinę karjerą. Jo tikslas – padėti piliečiams pagerinti ar atnaujinti žinias ir (arba) įgūdžius, įgyti naujų gebėjimų planuojant keisti darbą ar persikvalifikuoti, siekti asmeninio ar profesinio tobulėjimo. Tęstinis švietimas ir mokymas yra visą gyvenimą trunkančio mokymosi dalis ir gali apimti visų rūšių švietimą (bendrąjį, specializuotą švietimą ar profesinį mokymą, formalųjį ar neformalųjį mokymą ir kt.). Jis yra labai svarbus įsidarbinimo galimybėms.*

2.3. Problemos, susijusios su tęstiniu profesiniu rengimu ir mokymu kaimo ir atokiose vietovėse buvo nurodytos kelete EESRK nuomonių⁽²⁾ dėl žemės ūkio ir viešuose posėdžiuose. Šios nuomonės tikslas – apžvelgti padėtį ir pateikti atsakymų į kai kuriuos svarbiausius klausimus.

2.4. Padėtis kaimo, kalnų vietovėse ir salose visoje ES labai skiriasi. Vieni kaimo regionai yra itin turtingi, nedarbo lygis juose mažas, o augimas tvarus, kituose regionuose gausu ekonominių, su gyventojų mažėjimu ir senėjimu susijusių problemų. Be to, ne visada yra profesinio mokymosi ir tobulinimosi galimybių priimtiniu atstumu.

⁽¹⁾ „Europos švietimo ir mokymo politikos terminologija“, CEDEFOP 130 pagrindinių terminų sąrašas, Liuksemburgas, Europos Sąjungos leidinių biuras, 2014 m., <http://www.cedefop.europa.eu/node/11256>

⁽²⁾ „Žemės ūkis ir amatai“ (OL C 143, 2012 5 22, p. 35), „Labiau subalansuotas ES teritorinis vystymasis“ (OL C 214, 2014 7 8, p. 1), „Europos jaunųjų ūkininkų ateitis“ (OL C 376, 2011 12 22, p. 19), „Moterų vaidmuo žemės ūkyje ir kaimo vietovėse“ (OL C 299, 2012 10 4, p. 29), „Žemės ūkio ateities perspektyvos vietovėse, kurioms būdingos tam tikros gamtinės kliūtys“ (OL C 318, 2006 12 23, p. 93) ir „Žemės ūkis miesto apylinkėse“ (OL C 74, 2005 3 23, p. 62).

2.5. Kadangi gyvenimo lygis miestuose ir miesteliuose pagerėjo, daugelis jaunų žmonių išvyko iš kaimo, kalnų vietovių ir salų, dėl to susidaro ekonominis ir socialinis nuosmukis, kuris migracijai didėjant įgauna vis didesnę pagreitį. Dėl mažėjančio gyventojų skaičiaus mažėja bendruomenėje cirkuliuojančių pinigų kiekis, o tai daro poveikį vietos įmonių, parduotuvių ir transporto jungčių perspektyvoms. Padėtis dar labiau prastėja galiausiai prarandant medicinos paslaugas, bankus, mokyklas ir kitas įstaigas.

2.6. Europos kaimo, kalnų vietovės ir salos mums suteikia daug vietos maisto ir žaliavų. Jose žmonės taip pat gali atsipalaiduoti ir pasimėgauti poilsio, sporto ir kitokia veikla, bet nesant kompetentingų ir kvalifikuotų vietos darbuotojų, kurie galėtų vykdyti veiklą žemės ūkio, miškų, karjerų, viešbučių, meno ir amatų srityse, daugelio šių galimybių nebeliks.

2.7. Įmonių gebėjimas dirbti šiose sudėtingose vietovėse yra vienas svarbiausių klausimų. Darbdaviams reikia kompetentingų, kvalifikuotų darbuotojų, o tam reikia glaudesnio darbdavių bendradarbiavimo su vietos mokyklomis, techninių mokslų kolegijomis ir universitetais.

2.8. Būtent regionuose reikia pradėti ir plėtoti mokymo centrų ir įmonių bendradarbiavimą. Valdžios institucijos visais lygmenimis turi skirti deramą ir konkretų dėmesį tęstinio profesinio rengimo ir mokymo diegimui ir plėtojimui kaimo ir periferinėse vietovėse ir (arba) vietovėse, kuriose gyventojų tankumas yra nedidelis, o tam reikėtų ne tik pakankamai investicijų, bet ir paramos, palaikymo ir pagalbos vietos iniciatyvoms, kuriomis skatinamas mokymo centrų ir įmonių bendradarbiavimas.

2.9. EESRK jau ne kartą pabrėžė, kad privaloma pradėti vykdyti individualų profesinį orientavimą ir konsultavimą⁽³⁾.

2.10. Norint plėtoti savarankišką profesinę veiklą ir turėti kvalifikuotų darbuotojų itin svarbi prieiga prie tęstinio profesinio rengimo ir mokymosi. Deja, dauguma profesinio mokymo įstaigų yra tankiai gyvenamose teritorijose, todėl besimokantys asmenys iš kaimo, kalnų vietovių ir salų yra nepalankioje padėtyje, nes jie iki šių centrų turi nukeliauti didelius atstumus. Daugeliu atvejų dėl to jie patiria papildomų išlaidų ir nemažų nepatogumų, ypač jei jie dalyvauja trumpuose arba vienos dienos per savaitę kursuose.

2.11. Mokymosi galimybių sudarymas kaimo, kalnų vietovėse ir salose yra problema, pripažinta įvairiose ES šalyse. Deja, dauguma programų šiai problemai spręsti dažnai buvo grindžiamos „urbanistiniais sprendimais“, kurie nėra aktualūs kaimo, kalnų vietovėms ir saloms.

2.12. Europos švietimo sistemos valstybėse narėse labai skiriasi (vienos organizuojamos centralizuotai, kitos – federaliniu lygmeniu, kai atsakomybė tenka regionams), todėl labai sudėtinga rasti sprendimą Europos mastu. Tačiau nors sprendimai ir skiriasi, vis dar verta įvardyti bendras problemas ir keletą bendrų sprendimų siekiant sudaryti galimybę tarpusavio mokymuisi iš geriausios patirties. EESRK pabrėžia, kad dualinę mokymo sistemą, kai mokykla ir įmonė, kurioje mokomasi, imasi bendros atsakomybės dalyvaujant socialiniams partneriams, jis laiko itin tinkama.

2.13. Organizuojant tęstinį profesinį rengimą ir mokymą kaimo vietovėse galima teikti specializuotą mokymą tam tikrose srityse, kurios yra tiesiogiai susijusios su kaimo ekonomine veikla ir gamtinėmis sąlygomis, pavyzdžiui, žuvininkystės, miškininkystės, aplinkos, žemės ūkio ir kt. Šis specializuotas mokymas turėtų atitikti kokybės standartus, kurių reikalaujama, kad specialios programos pritrauktų besimokančiuosius, suteikiant tokiuose mokymuose dalyvavusiems žmonėms tikrą kvalifikaciją ir tokiu būdu prisidedant prie vietos socialinio ir ekonominio atsinaujinimo.

3. Smulkaus verslo perspektyva

3.1. Mokymą organizuojančios švietimo institucijos ne visada supranta darbą labai mažose ir mažosiose įmonėse. Dauguma profesinio rengimo ir mokymosi kursų buvo orientuoti taip, kad tenkintų poreikius vidutinėse ir didelėse įmonėse, kuriose darbas organizuojamas darbuotojus suskirstant į įvairius departamentus ir kuriose darbuotojai įdarbinami konkrečiam darbui atlikti. Šis masinės pramoninės gamybos pobūdžio darbas grindžiamas tuo, kad kiekvienas atlieka aiškiai nustatytas užduotis ir procedūras, kurias galima nesunkiai įvertinti ir pagal kurias kiekviena kvalifikacija yra susijusi su konkrečiu darbu.

⁽³⁾ „Jaunimo užimtumo srities dokumentų rinkinys“ (OL C 161, 2013 6 6, p. 67).

3.2. Labai mažoms ir mažosioms įmonėms, priešingai, reikia, kad darbuotojai turėtų įvairių įgūdžių ir būtų lankstesni. Darbuotojai nėra įdarbinami konkrečiai užduočiai atlikti, jie dirba labai mažose komandose ir kartu atlieka visas įmonės veikimui reikiamas užduotis. Taigi darbuotojai šiose įmonėse turi atlikti užduotis, kurias didelėse įmonėse atliktų darbuotojai, turintys keletą skirtingų pareigų.

3.3. Šis veiklos būdas ne visuomet būna suprantamas į miestus orientuotoms švietimo įstaigoms. Pripažinus šią problemą ugdytojams būtų lengviau suprasti, kaip veikia labai mažos ir mažosios įmonės ir kodėl dabartinis į darbą orientuotas mokymas ir kvalifikacijos netinka labai mažų ir mažųjų įmonių veiklai. Tai taip pat padėtų mažosioms įmonėms plėtoti ir remti švietimo ir mokymo galimybes darbo vietoje.

3.4. Daug labai mažų ir mažųjų įmonių taip pat dirba pagal įvairius klientų poreikius, kuriems dažnai būtini vienkartiniai novatoriški sprendimai. Pavyzdžiui, mažai mechanikos įmonei reikalingi praktiniai gebėjimai „taisyti ir pakartotinai naudoti“. Tai skiriasi nuo daugelio didelių įmonių, kurios netaiso, o sugedusias dalis „pašalina ir pakeičia naujomis“, nebetinkamas detales grąžindamos gamintojui. Šis paprastas pavyzdys paaiškina, kodėl darbuotojams mažose įmonėse reikia papildomų įgūdžių, nebūtinų didelėse bendrovėse. Dėl šios priežasties iškyla „gebėjimų neatitikimo“ problema ir tiek daug Europos labai mažų ir mažųjų įmonių nepritaria esamam profesiniam rengimui ir mokymui bei profesinėms kvalifikacijoms, kurie buvo parengti jų sektoriams.

3.5. Panašias procedūras ir su gebėjimais susijusias problemas nurodė labai mažos, mažosios ir vidutinės inžinerijos, architektūros, žemės ūkio, statybos, miškininkystės sektorių įmonės ir gausybė kitų įmonių.

3.6. Šeimos įmonėse taip pat pasitaiko įvairių problemų, kadangi paveldėtojai dažnai inicijuoja pokyčius ir yra ir besimokantieji, ir galimi vadovai vienu metu. Šeimų vadovaujamosse įmonėse sūnų ir dukrų mokymas prasideda daug ankstesniame etape nei didelės įmonės darbuotojų mokymas.

4. Smulkaus verslo perspektyva kaimo vietovėse

4.1. Naujų ir esamų darbuotojų mokymas yra problema tais atvejais, kai darbuotojai dalyvauja mokymuose, vykstančiuose toli nuo jų darbo vietos esančiuose techninio mokymo centruose. Jei kelionė į mokymo centrą užtrunka pernelyg ilgai, daugelis labai mažų ir mažųjų įmonių darbdavių mokymą laikys laiko švaistymu.

4.2. Labai mažos ir mažosios įmonės pripažįsta, kad mokymasis visą gyvenimą ir neformaliojo mokymu bei savišvieta⁽⁴⁾ įgytų gebėjimų bei kvalifikacijos patvirtinimas padeda darbuotojams ir įmonėms vystyti ir diegti daugiau technologijų. Didžiąją dalį mokymosi visą gyvenimą mokomosios medžiagos galima rasti internete naudojantis prieiga prie mokymo vaizdo medžiagos, vadovėlių, elektroninės demonstracijos, e. mokymo kursų ir kitų panašių nuotolinio mokymosi programų. Deja, šios mokymo programos kaimo, kalnų vietovėse ir salose dažnai yra sunkiai prieinamos dėl labai nedidelės plačiajuosčio ryšio spartos (0,4–1,5 Mbps)⁽⁵⁾.

4.3. Atstumas iki mokymo centrų gali tapti ne toks svarbus, jei kursai labai kokybiški ir jei organizuojamas transportas ir kompensuojamos kelionės išlaidos, tačiau tai neišspręstų pagrindinių problemų, su kuriomis susiduria dauguma besimokančių asmenų kaimo, kalnų vietovėse ir salose.

⁽⁴⁾ „Kvalifikacijų patvirtinimas – neformalusis mokymasis ir savišvieta“, SOC/521, priimta 2015 m. rugsėjo 16 d. (OL C 13, 2016 1 15, p. 49).

⁽⁵⁾ „Atviresnis švietimas“ (OL C 214, 2014 7 8, p. 31).

5. Vietos bendruomenės poveikis

5.1. Tęstinis profesinis rengimas ir mokymas yra ypatingas veiksnys, į kurį reikia atsižvelgti vykstant ekonominiam ir socialiniam vystymuisi (strategija „Europa 2020“). Jis taip pat prisideda prie teritorinės ir socialinės sanglaudos Europos Sąjungoje.

5.2. Sudarius sąlygas bendram labui naudotis vietos infrastruktūra, būtų lengviau kaimo, kalnų vietovių ir salų bendruomenėms suteikti tinkamą profesinį mokymą. Valdžios institucijos turėtų daugiau dėmesio skirti kliūčių, trukdančių vietos iniciatyvoms patenkinti nustatytus konkrečius tęstinio profesinio rengimo ir mokymo poreikius, šalinimui. Glaudžiau bendradarbiaujant ir geriau suprantant sunkumus, su kuriais susiduria ir vietos valdžios institucijos, ir projektų iniciatoriai, įskaitant pilietinės visuomenės organizacijas, būtų lengviau rasti konstruktyvius sprendimus.

5.3. Vyriausybės galėtų pasinaudoti galimybe decentralizuoti paslaugas kaimo vietovėse; tai būtų naudinga vietos bendruomenėms ⁽⁶⁾.

5.4. Klausyme „Profesinis tobulėjimas ir mokymas kaimo vietovėse“ ⁽⁷⁾ kelete skaitytų pranešimų buvo kartojama, jog labai svarbu, kad vietos bendruomenės kontroliuotų savo problemas ir ieškotų konkrečių sprendimų. Šis faktas taip pat paskatino iškelti kitus susijusius klausimus ir aiškiai parodė, kad tęstinio profesinio rengimo ir mokymo tobulinimas turi būti daug platesnio plano dalis, užuot vienu metu sprendus keletą bendruomenės problemų.

5.5. Būtinai visų susijusių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas. Siekiant šioms bendruomenėms teikti profesinį mokymą, būtina bendradarbiauti su visomis vietos įmonėmis, mokyklomis, mokyklų darbuotojais, besimokančiais asmenimis ir jų šeimomis, bedarbiais, darbuotojais, pilietinės visuomenės organizacijomis ir savanoriais ir įvertinti ilgalaikius bendruomenės poreikius. Tam, kad bendruomenės turėtų galimybę ieškoti savo sprendimų, buvo nurodyta, kad visų pirma būtina įgalinti vietos gyventojus ir kad kai kurie iš jų turi tapti pokyčių iniciatoriais.

5.6. Be to, buvo įvardyta dar viena spęstina problema – būtina stiprinti politinę valią vietos, regionų ir nacionaliniu valdžios lygmenimis siekiant užtikrinti, kad šios bendruomenės gautų ilgalaikę finansinę paramą ir pagalbą infrastruktūros klausimais.

5.7. Komunikacija naudojantis mobiliuoju ir fiksuotu plačiajuosčiu ryšiu įvardyta kaip svarbus veiksnys organizuojant profesinį rengimą ir mokymą, visų pirma ugdant IRT gebėjimus, be kurių nebeapsieinama darbe ir namuose. Norint naudotis prietaisais ir prieiga prie paslaugų, reikalingos skaitmeninės žinios ir gebėjimai. Šie gebėjimai dabar yra svarbi kiekvieno asmens ekonominio ir socialinio gyvenimo dalis, todėl jie turėtų būti ugdomi visuose mokymo etapuose ir formose – nuo pradinės mokyklos iki suaugusiųjų mokymo ⁽⁸⁾. Vykstant politiką taip pat reikia atsižvelgti į vietos gyventojų ypatumus – amžių, išsilavinimo ir pajamų lygį. Tęstiniam profesiniam rengimui ir mokymui kaimo vietovėse taip pat galima naudoti atvirojo ir nuotolinio mokymosi galimybes (e. mokymąsi ir atvirąjį mokymąsi) siekiant tiesioginį mokymą papildyti tam tikrais dalykais ar mokymo veikla, kuriai vykdyti būtina prieiga prie technologijų ir jungčių.

5.8. Visuotinė prieiga prie spartaus plačiajuosčio ryšio yra būtina socialinės ir teritorinės sanglaudos skatinimui. Taigi planus plačiau naudoti struktūrinius ir kaimo plėtros fondus ir jų lėšomis papildomai finansuoti komerciniu požiūriu perspektyvios plačiajuosčio ryšio infrastruktūros diegimą reikėtų vertinti teigiamai. Vis dėlto ne mažiau svarbu, kad šio investicijų srauto naudą pajustų visuomenė: jai būtų teikiamos kokybiškos paslaugos (pavyzdžiui, medicinos paslaugos, suteikiama prieiga prie vietos valdžios ir kt.) ir pastebimai sumažėtų išlaidos visiems galutiniams naudotojams. Siekiant visuotinės prieigos prie spartaus plačiajuosčio ryšio mažuose miesteliuose ir kaimuose, taip pat svarbios viešosios erdvės, kuriose galima nemokamai naudotis belaidžiu internetu.

⁽⁶⁾ Yra pavyzdžių, kurie rodo, kad profesinio mokymo kolegijų perkėlimas arba naujų kolegijų (ar net universitetų) steigimas kaimo ir atokiais vietovėse buvo labai sėkmingas (pavyzdžiui, Korsikos Pasquale Paoli universitetas).

⁽⁷⁾ EESRK surengtas 2015 m. sausio 28 d. Briuselyje.

⁽⁸⁾ „Kuriam kvestinčių duomenimis grindžiamą ekonomiką (OL C 242, 2015 7 23, p. 61).

5.9. Pripažįstama, kad gyvenimui ir darbiui kaimo, kalnų vietovėse ir salose reikalingų gebėjimų ugdymas yra sudėtingas klausimas, kuriam kiekviena vietos bendruomenė turi taikyti integruotą požiūrį, kaip buvo siūlyta VOLONTEUROPE projekte per kampaniją dėl Europos piliečių kaimo vietovėse izoliacijos⁽⁹⁾. Įmonėms ir vietos bendruomenėms turėtų būti skiriama atitinkama Europos socialinio fondo parama tęstiniam profesiniam rengimui finansuoti ir sudarytos palankios sąlygos šiai paramai gauti. Be to, labai svarbu, kad finansinė parama nebūtų grynai komercinio pobūdžio. Itin svarbi galimybė naudotis esamomis lėšomis, pavyzdžiui, pagal LEADER ir BIVP (bendruomenės inicijuota vietos plėtra). Tai sudarys palankesnes sąlygas vietos veiklos grupėms, bendruomenės organizacijoms ir pilietinei visuomenei atlikti savo vaidmenį užtikrinant nuolatinį pagrindą veiklai, finansavimui, dalyvavimui ir pagalbai.

5.10. Europos vietos ir regionų valdžios institucijos yra susibūrusios į tinklus, kurie išpareigojo bendradarbiauti profesinio mokymo ir mokymosi visą gyvenimą srityse. Tai būtent Europos regionų fondas moksliniams tyrimams, švietimui ir mokymui (FREREF) ir Europos vietos ir regionų valdžios institucijų asociacija visą gyvenimą trunkančio mokymosi klausimais (EARLALL). Su šiais Europos tinklais turi būti sprendžiamas ir tęstinio profesinio rengimo ir mokymo galimybių klausimas ypatingą dėmesį skiriant kaimo vietovėms, kadangi bendradarbiavimo sritys gali būti apibrėžiamos ir susijusių sektorių partnerystės gali būti kuriamos būtent regionų lygmeniu, t. y. tarp vietos ir regionų valdžios institucijų, įmonių ir socialinių partnerių, pilietinės visuomenės ir įdarbinimo, mokymo bei profesinio orientavimo centrų ir kt.

5.11. Pilietinės visuomenės organizacijos turėtų būti skatinamos dalytis geriausios praktikos pavyzdžiais ir novatoriškais požiūriais į kaimo izoliuotumą. Jų atstovai turėtų turėti galimybę atlikti aktyvų vaidmenį Europos fondų, kurie daro poveikį kaimo plėtrai (EŽŪFKP, ESIF) valdymo struktūroje, realiai dalyvauti rengiant programas ir prižiūrint stebėsenos komitetus nacionaliniu lygmeniu ir įtraukti vietos grupes ir pažeidžiamas grupes į projektų kūrimą ir įgyvendinimą. Nevalstybinių mokymo įstaigų srityje puikus pavyzdys yra N. Grundtvig⁽¹⁰⁾ liaudies universitetų judėjimas (kuris XIX a. prasidėjo Danijoje ir nuo to laiko labai sėkmingai išplito kitose šalyse). Pilietinės visuomenės organizacijų atstovai taip pat turi informuoti Europos Komisiją apie prastą valstybių narių praktiką siekiant užtikrinti, kad Vyriausybės laikytųsi savo išpareigojimų konsultuotis su įvairiais suinteresuotaisiais subjektais (visų pirma vietos lygmeniu) ir juos įtraukti į Europos programų kūrimą, įgyvendinimą ir vertinimą.

5.12. EESRK ragina pasinaudoti ES jaunimo garantijomis siekiant skatinti jaunosios kartos švietimą ir mokymą kaimo vietovėse. ES subsidijos turėtų būti nukreiptos visų pirma į tai, kaip sustiprinti sėkmingos ir novatoriškos patirties perdavimą ir kaip šią patirtį įgyvendinti praktiškai.

6. Kitos pastabos

6.1. Ši nuomonė parodė, kad svarstomas klausimas yra labai sudėtingas. Būtų buvę galima išsamiau išnagrinėti įvairias susijusias problemas, pavyzdžiui, transporto, būsto kaime, medicinos ir socialinių paslaugų, kaimo įmonių skatinimo mokesčių lengvatomis, turizmo vystymo ir dar daugiau idėjų, kurios buvo paminėtos mūsų diskusijose per klausymą.

6.2. Tačiau pripažįstame, kad visų šių klausimų negalima išnagrinėti vienoje nuomonėje. Vis dėlto rekomenduotume juos išnagrinėti būsimose nuomonėse.

6.3. Reikia išsamesnių tyrimų siekiant suprasti, kokias užduotis turi atlikti labai mažos ir mažosios įmonės ir kaip šios užduotys yra paskiriamos; tai savo ruožtu darytų poveikį labai mažų ir mažųjų įmonių kvalifikacijų ir mokymo rengimui.

⁽⁹⁾ Žr. <http://www.volonteurope.eu/wp-content/uploads/2014/12/Briefing-Rural-Isolation-Final-Layout.pdf>

⁽¹⁰⁾ N. Grundtvig vardu taip pat pavadinta ES finansavimo programa, Europos Komisijos mokymosi visą gyvenimą programos (2007–2013 m.) dalis, kuria siekiama stiprinti suaugusiųjų švietimo ir visą gyvenimą trunkančio mokymosi Europos dimensiją visoje Europoje.

6.4. EESRK siūlo inicijuoti tyrimą, kuris padėtų rasti nuomonėje iškeltų problemų sprendimus.

6.5. EESRK ragina surengti tarpinstitucinį dialogą dėl problemų ir galimų sprendimų, kuriame dalyvautų keletas Komisijos generalinių direktoratų, pilietinės visuomenės (EESRK), vietos ir (arba) regionų valdžios institucijų (RK) ir Europos profesinio mokymo plėtros centro atstovai.

Briuselis, 2015 m. spalio 8 d.

*Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas*
Georges DASSIS
